

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF 14297
Titel	ROMANIA – FROM 1 MILLION UP TO 2.5 MILLION TONS OF MILK IN 2020
Thema	AF
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Economic Research
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	
Penvoerder (namens private partijen)	Gert Aerts (General Manager Lely East) tot 1-4 - 2018, later Andrzej Adryan
Contactpersoon overheid	Cor Wever, ministerie LNV directie ANK
Startdatum	1-3-2015
Einddatum	31-12-2018

Goedkeuring penvoerder / consortium	
De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Evt. opmerkingen over de jaarrapportage:	

Korte omschrijving inhoud/doel PPS
Doel is ontwikkeling van een concurrerende zuivelketen in Roemenië. Pijlers van het project zijn gezinsbedrijven met melkvee, Nederlandse kennis en technologie, opbouw van een Roemeens kennissysteem en samenwerking.

Resultaten
<u>Wat is er aan de hand?</u> (a) Roemenië is in beginsel een veel belovend land met veel potentie voor agrarische activiteiten, waaronder melkveehouderij. Nederlandse bedrijfslevenpartijen (toeleveranciers van melkveehouders) zijn benieuwd naar ontwikkelmogelijkheden van de melkveehouderij en hun exportkansen van technologie en kennis. FrieslandCampina Roemenië biedt daartoe de mogelijkheid door de aanwezigheid daar van 2 productielocaties in Transsylvanië. Zij richt zich daarbij vooral op de gezinsbedrijven, bedrijven die al een beperkte stap hebben gemaakt richting een meer professionele melkveehouderij. (b) Problemen waar de zuivelsector mee te maken krijgt zijn kennisniveau van de veehouders, het teruglopende platteland, maar ook het inhoudelijke kennisniveau van adviseurs en eigen medewerkers, nodig om melkveehouders goed te kunnen adviseren.
<u>Wat doet het project daaraan?</u> Het project is bedoeld om actie gericht, samen met input van partners, kennis en technologie te brengen bij Roemeense melkveehouders. Dit gebeurt door een meer intensieve begeleiding van

een aantal voorlopende (pilot) melkveebedrijven in Roemenië (Transsylvanië) , praktijkgerichte trainingen in NL en Roemenië, en door het implementeren van kennis, technologie en software op melkveebedrijven. Verder worden contacten met universiteiten opgebouwd en worden Roemeense studenten en professoren ingezet bij de pilotbedrijven.

In 2017 is het project voortgezet met een aantal kennisontwikkelings- en uitwisselingsactiviteiten. I.s.m. de Universiteit van Cluj hebben Roemeense studenten samen met een Nederlandse student onderzoek uitgevoerd naar de 'state of the art' van een aantal Roemeense melkveebedrijven, en deze bedrijven geanalyseerd op een aantal management aspecten: jongvee opfok, voermanagement, huisvesting en management informatie. Op een drietal bedrijven is geëxperimenteerd met de installatie van een software managementsysteem van Uniform Agri. Tenslotte is ook het proefbedrijf van de universiteit bij het project betrokken. Er zijn verschillende workshops georganiseerd voor veehouders, dierenartsen en FrieslandCampina medewerkers:

- Oorzaken van klauwproblemen en behandeling ervan
- Vruchtbaarheidsproblemen, oorzaken en het verbeteren
- Koesselectie en invloed van jongveeopfok op latere productie

Het gebied waarin FrieslandCampina opereert is geschikt voor de biologische melkproductie. Een aantal bedrijven levert biologische melk. Er is weinig kennis beschikbaar hoe deze bedrijven verder te begeleiden. Samen met Wageningen Livestock research wordt een analyse gemaakt en een aantal bedrijven gemonitord. Deze activiteit wordt in 2018 voortgezet en afgesloten met een rapportage inclusief aanbevelingen.

Veel Roemeense agrarische bedrijven die doorontwikkelen kopen tweede hands materiaal aan vanuit Nederland vanwege de relatief lage kosten. Het project helpt om deze veehouders de wegen voor aankoop te laten vinden. Kwaliteit van arbeid is echter nog steeds een probleem. Lely zet daarbij in op automatiseringsprocessen en heeft in 2017 enkele melkrobots geïnstalleerd. Deze bedrijven worden gemonitord en geadviseerd, en zullen in 2018 deel uit gaan maken van het project via deelname aan workshops en het organiseren van demonstraties. Het proces van innovatie op voorloopbedrijven en hoe dit werkt in Roemenie zal worden geanalyseerd.

Samen met de Universiteit van Timisoara is gewerkt aan een enquête over ondernemerschap en perspectief in de melkveehouderij. Deze is nog niet uitgevoerd omdat het moeilijk is om adressen van veehouders te verkrijgen.

Vanuit het projectteam is aangesloten bij de landentafel Roemenië, dit is een samenwerkingsverband van Nederlandse onderwijsinstellingen die gezamenlijk actie ondernemen om het agrarisch onderwijs in Roemenië op een hoger plan te krijgen.

Wat levert het project op?

Het project levert op dat het kennisniveau van de betrokken boeren, FCR medewerkers, Roemeense studenten en docenten wordt verbeterd. Het project levert de betrokken partijen ook veel meer inzicht in de Roemeense cultuur en een passende werkwijze daarbij. Nederlandse partners krijgen meer bekendheid. Er zijn veel leerprocessen die inzicht geven in de kennisontwikkeling van de Roemeense boeren, en de rol die Nederlandse bedrijfsleven partijen daarin kunnen vervullen.

Wat is het effect hiervan?

Betere ontwikkeling van gezinsbedrijven in Transylvania door de begeleiding van FCR.
 Betere melkwaliteit en hogere productiviteit van deze bedrijven
 Meer bekendheid van Nederlands bedrijfsleven
 Roemeense boeren weten de weg naar Nederland te vinden

Aantal opgeleverde producten in 2017			
Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/ workshops
	5		3

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website

Walter de Vries & Wim Zaalmink: Evaluation PPS farms. Aeres Hogeschool Dronten, juni 2017.

Walter de Vries. Management software op Roemeense melkveebedrijven. Aeres Hogeschool Dronten, augustus 2017.

Gidi Smolders & Wim Zaalmink. Eco dairy farms in Transylvania. Wageningen Research, december 2017

Jan Bakker. Hoof trimming and hoof health management. Nutrivice, September 2017.

Jan Bakker. Fertility management on dairy farms. Nutrivice, November 2017.

Dit project is zichtbaar op KennisOnline via onderstaande link:

<http://www.wur.nl/nl/project/Dairy-Development-Romania-2.htm>